

گره کور ترافیک تبریز کجاست؟

توسعه کلانشهرها با افزایش ترافیک عجین شده است، وقتی جمعیت یک شهر افزایش می‌یابد، زیرساخت‌های شهری معمولاً به سرعت نمی‌توانند خود را با این تغییرات تطبیق دهند.

ایسنا/آذربایجان شرقی توسعه کلانشهرها با افزایش ترافیک عجین شده است، وقتی جمعیت یک شهر افزایش می‌یابد، زیرساخت‌های شهری معمولاً به سرعت نمی‌توانند خود را با این تغییرات تطبیق دهند. در چنین شرایطی، افزایش تعداد خودروها، ایجاد ترافیک‌های سنگین، و فشار بر حمل و نقل، عمیقاً به یک معضل جدی تبدیل می‌شود. اما تبریز این روزها ترافیک بسیار بالایی را تجربه می‌کند، خیابان‌های قدیمی دیگر ظرفیت این حجم خودرو را ندارند، حتی در ایجاد خیابان‌های جدید نیز در شهرک‌های نوساز، عرض خیابان‌ها با توجه به تراکم واحدهای مسکونی کمتر در نظر گرفته می‌شود، پارکینگ به اندازه کافی در بخش مرکزی شهر ایجاد نشده است و پارک‌های حاشیه خیابان در کنار عرض کم خیابان‌ها بحران ترافیک را تشدید می‌کند. زندگی پردغدغه کلانشهری همراه با ترافیک کلافه‌کننده مردم را آزرده تر می‌کند، در کنار آن

مباحث زیست محیطی از جمله آلودگی هوا هم که جای بحث دارد. **ترافیک، با هم افزایی مؤلفه‌ها و ایجاد شبکه‌ای از انسان‌های مسئول، به راحتی قابل کنترل است** بابک رضی منش، مدیرکل دفتر فنی استانداری آذربایجان شرقی در گفت و گو با ایسنا با اشاره به چالش‌های ناشی از رشد کلان شهرها در دنیای مدرن اظهار کرد: با افزایش روزافزون جمعیت و گسترش مدرنیته، پدیده کلان شهرها در سراسر جهان با چالش‌هایی مواجه شده است. از قرن چهاردهم تاکنون، شهرنشینی با فراز و نشیب‌های بسیاری همراه بوده و در تمامی حوزه‌های اجتماعی، اقتصادی و عمرانی، نمود و بروز چالش‌ها در کلان شهرها جدی‌تر شده است. وی افزود: پدیده ترافیک شهری و پیرامونی، یکی از مهم‌ترین مسائل کلان شهرهاست، اما این به معنای ناتوانی در مدیریت آن نیست. کشورهای موفق جهان، با وجود جمعیت بالا و تعداد زیاد خودرو، با نگاهی نوین، به مسئله ترافیک پرداخته‌اند و نه تنها آن را چالش نمی‌دانند، بلکه به فرصتی برای توسعه تبدیل کرده‌اند.

رضی منش با تأکید بر نقش مردم در توسعه یافتگی گفت: چیزی به نام کشورهای توسعه نیافته وجود ندارد، بلکه این مردم هستند که باید توسعه یافته شوند. ترافیک موضوعی است که با هم افزایی مؤلفه‌ها و ایجاد شبکه‌ای از انسان‌های مسئول، به راحتی قابل کنترل است. به جای شبکه‌ای از خودروها، باید شبکه‌ای از انسان‌های مسئول داشته باشیم. وی سه مؤلفه اصلی در مدیریت ترافیک را «خودرو، انسان و جاده» دانست و از اجرای طرح جامع حمل و نقل تبریز و حومه خبر داد. وی با اشاره به طرح پیاده راه دانشسرای نماز گفت: یکی از دلایل ناکامی این طرح، ناتوانی در اقناع جامعه هدف و نبود بسترهای فرهنگی مناسب بود.

رضی منش با استناد به پژوهش دانشگاه تربیت مدرس اظهار کرد: ۸۸ درصد خودروهای تبریز تنها با یک یا دو سرنشین در حال تردد هستند. این آمار نشان دهنده ناکارآمدی الگوی حمل و نقل فعلی است.

افزایش نیروهای پلیس راه حل نیست وی با انتقاد از رویکرد صرفاً پلیسی در مدیریت ترافیک گفت: ترافیکی که قرار است تنها با حضور پلیس مدیریت شود، بهتر است اصلاً مدیریت نشود. اگر قرار است از تجارب جهانی استفاده کنیم، باید بدانیم که افزایش نیروهای پلیس راه حل نیست، بلکه باید از فناوری‌های نوین بهره گرفت.

مدیرکل دفتر فنی استانداری آذربایجان شرقی با اشاره به شاخص‌های ملی اعلام شده افزود: در حال حاضر ۱۴ شاخص کلان در کشور اعلام شده که دو مورد از آن‌ها به حوزه ترافیک مربوط می‌شود، یکی حمل و نقل و دیگری ارتقای ایمنی. متأسفانه در هر دو حوزه عملکرد ضعیفی داشته‌ایم.

وی با اشاره به پروژه‌هایی نظیر آیسنا و هشت بهشت که چند سالی است در تبریز راکد مانده‌اند، گفت: هر ساختمانی که بیش از ۱۰۰ تردد در ساعت داشته باشد، باید مورد عارضه‌سنجی ترافیکی قرار گیرد و مشاور ترافیک تدابیر لازم را برای آن ببیند. در غیر این صورت، اجازه احداث نباید صادر شود.

نگاه بخشی به مسائل، ما را از توسعه پایدار دور می‌کند رضی منش تأکید کرد: نگاه بخشی به مسائل، ما را از توسعه پایدار دور می‌کند. برخی قوانین نیز نیازمند بازنگری هستند، برای مثال، قوانینی که به پزشکان و وکلا اجازه می‌دهد در ساختمان‌های مسکونی مطب دایر کنند، در صورت اصلاح نشدن، مشکلات ترافیکی را تشدید خواهند کرد.

وی مدارس غیرانتفاعی را یکی دیگر از دغدغه‌های جدی در تبریز دانست و گفت: در برخی مناطق، مانند منطقه‌ای که ۹ مدرسه غیرانتفاعی در آن فعالیت می‌کنند، آموزش و پرورش و اداره کل نوسازی مدارس توان مقابله با مشکلات ناشی از ترافیک ایجاد شده توسط این مدارس در ساعات شروع و پایان کار آنها را ندارند.

رضی منش خاطرنشان کرد: در طراحی شهری باید بازنگری صورت گیرد و مهندسی ترافیک و شهرسازی در کنار یکدیگر به مسائل بپردازند.

وی با بیان اینکه کمیسیون‌های ماده ۵ و ۱۰۰ نیز باید با درک علمی از ترافیک رأی صادر کنند، یادآور شد: تا زمانی که محدودیت‌ها را به رسمیت نشناسیم، مشکلات پابرجا خواهند ماند.

باید ۷۵ درصد سفرها با حمل و نقل عمومی انجام شود وی با اشاره به کمبود ناوگان حمل و نقل عمومی در تبریز گفت: در حال حاضر تنها ۳۵۰ دستگاه اتوبوس در تبریز فعال است که بسیار کم است. هرچند خط دو مترو تبریز با کندی پیش می‌رود، اما همچنان در حال اجراست. طبق ارزیابی‌ها، باید ۷۵ درصد سفرها با حمل و نقل عمومی انجام شود، در حالی که اکنون ۶۵ درصد سفرها خودرومحور هستند.

وجود ۹۵۰ هزار دستگاه خودرو در تبریز جهانگیر جهانگیری، رئیس پلیس راهور تبریز نیز در گفت و گو با ایسنا با اشاره به پیچیدگی‌های موضوع ترافیک در کلان شهرها،

اظهار کرد: ترافیک یک مقوله چندوجهی است که برای حل آن باید به صورت هم زمان در چند بُعد اقدام کرد. مهم ترین ابعاد شامل آموزش، اجرای دقیق مقررات راهنمایی و رانندگی، و بهره گیری از آخرین دستاوردهای مهندسی ترافیک است. تنها با اقدامات جامع و هماهنگ می توان مشکلات ترافیکی را کاهش داد.

وی با اشاره به وجود ۹۵۰ هزار دستگاه خودرو در تبریز افزود: در بسیاری از کشورها تعداد خودروها کمتر از این میزان است، اما ما به دلیل فراهم نکردن زیرساخت های لازم، با مشکلات متعددی مواجه هستیم. علاوه بر آن، کاربران مزاحم ترافیک نیز به این معضل دامن می زنند. تصمیم گیری های جزیره ای در حوزه ترافیک نیز مشکل ساز شده است، به طوری که در یک منطقه به دلیل نبود پارکینگ ایراد گرفته می شود، اما در همان منطقه مجوزهایی صادر می شود که با آن تصمیم در تضاد است. جهانگیری با تأکید بر محدودیت های جغرافیایی تبریز گفت: شهروندان ما بسیار محترم هستند و تبریز از نظر جغرافیایی امکان گسترش چندانی ندارد. بنابراین باید به سمت انسان محور شدن معابر و تسهیل جابه جایی انسان ها حرکت کنیم. ساخت پل، زیرگذر و روگذر به تنهایی مشکل را حل نمی کند، بلکه تنها مسیر را برای خودروها باز می کند. اگر معابر به صورت انسان محور طراحی شوند، بسیاری از مشکلات حل خواهد شد.

وی در ادامه افزود: در حوزه اجرای مقررات، آمار اعمال قانون در تبریز از میانگین کشوری بالاتر است، اما با این حال توقف های دوبله کاهش نیافته اند. این نشان می دهد که صرفاً اعمال قانون کافی نیست و باید بسترهای فرهنگی و اجتماعی نیز فراهم شود. شهروندان ما از شعور اجتماعی بالایی برخوردارند و اگر امکانات لازم فراهم شود، قطعاً از آن استفاده خواهند کرد. رئیس پلیس راهور تبریز تنها راهکار اساسی برای حل معضل ترافیک را تقویت حمل و نقل عمومی دانست و گفت: حمل و نقل عمومی باید کارآمد، در دسترس، سریع و ایمن باشد. اگر این ویژگی ها فراهم شود، مردم به طور طبیعی به استفاده از آن گرایش پیدا می کنند.

وی با اشاره به طرح زوج و فرد در خیابان جمهوری در ساعات اوج ترافیک ظهر، اظهار کرد: در ایام پایانی سال، این طرح به درستی رعایت نمی شود و نیازمند بازنگری و نظارت دقیق تری است. جهانگیری همچنین به موضوع موتورسیکلت ها اشاره کرد و گفت: موتورسیکلت وسیله ای شهری است، اما در حال حاضر ناایمن محسوب می شود. با وجود توقیف هزاران دستگاه موتورسیکلت در شهر، این اقدام به تنهایی مؤثر نبوده است. باید این حوزه را قانونمند و نظام مند کنیم.

وی در پایان با اشاره به ساعات فعالیت مدارس گفت: تغییر ساعات مدارس در شرایط فعلی امکان پذیر نیست. همچنین با وجود کمبود نیرو، پلیس در شرایط سختی مانند بارندگی نیز با تمام توان در میدان حضور دارد.

رتبه دوم تبریز از نظر شدت ترافیک
محمدرضا روشنی، معاون حمل و نقل و ترافیک شهرداری تبریز در گفت و گو با ایسنا با اشاره به وضعیت ترافیکی این کلان شهر اظهار کرد: ترافیک یکی از معضلات اصلی شهرهای بزرگ است. سال گذشته تبریز از نظر شدت ترافیک در رتبه دوم قرار داشت و امسال به رتبه سوم تنزل یافته ایم.

وی با اشاره به بودجه سال ۱۴۰۴ گفت: بودجه سال آینده ۴۰ هزار میلیارد تومان در نظر گرفته شده که ۷۰ درصد آن، معادل ۲۸ هزار میلیارد تومان، به بخش عمرانی اختصاص یافته است. از این میزان نیز ۶۰ درصد به حوزه حمل و نقل و ترافیک تعلق دارد. روشنی با بیان اینکه تعداد خودروها در تبریز نسبت به بسیاری از کلان شهرها کمتر است، افزود: در سال ۱۳۸۰ حدود ۲۵۰ هزار خودرو در تبریز وجود داشت، اما اکنون این رقم به یک میلیون دستگاه رسیده است. با این حال، میزان استفاده از خودرو در استان ما بسیار بیشتر از میانگین کشوری است.

وی با اشاره به دو چالش اصلی ترافیک، یعنی ایمنی و روانی ترافیک، تصریح کرد: ایمنی ترافیکی به معنای کاهش تصادفات و تلفات رانندگی در شهرهاست. متأسفانه سال گذشته ۱۳۶ نفر در استان بر اثر تصادفات جان خود را از دست دادند. ما همچنان جزو شهرهای بحرانی از نظر ایمنی ترافیک هستیم و متأسفانه مردم نیز به این موضوع اهمیت نمی دهند.

ساخت اتوبان راهکار مناسبی نیست
معاون شهردار تبریز با تأکید بر تفاوت رویکردهای خودرومحور و انسان محور گفت: رویکرد خودرومحور بر افزایش خیابان ها تأکید دارد، در حالی که رویکرد انسان محور به دنبال کاهش استفاده از خودروهای شخصی است. ساخت اتوبان راهکار مناسبی نیست، چرا که هزینه بر بوده و در بلندمدت نتیجه معکوس دارد. با این حال، مردم خواهان توسعه خیابان ها هستند و کمتر کسی از ما مطالبه توسعه حمل و نقل عمومی را دارد.

وی با اشاره به تجربه کشورهای اروپایی افزود: در اروپا رویکرد انسان محور حاکم است. متأسفانه در کشور ما هنوز مشخص نیست مسئول مستقیم ترافیک شهر کیست و هر نهادی مسئولیت را به گردن دیگری می اندازد. همچنین تبدیل مراکز مسکونی به مطب و مراکز تجاری یکی از مشکلات قانونی است که باید توسط نمایندگان مجلس اصلاح شود.

روشنی از انعقاد قرارداد خرید ۴۷۸ دستگاه اتوبوس خبر داد و گفت: هر دستگاه اتوبوس ۱۵ میلیارد تومان هزینه دارد. همچنین برای نخستین بار ۲۵ دستگاه اتوبوس برقی وارد ناوگان تبریز شده که هزینه هر یک ۷۵۰۰ میلیارد تومان است. طبق وعده داده شده، این اتوبوس ها از ۲۹ بهمن ماه در تبریز به کار گرفته خواهند شد.

وی افزود: ۲۰۲۰ دستگاه تاکسی و ۵۰۰ دستگاه ون نیز به ناوگان حمل و نقل عمومی اضافه خواهد شد. در خصوص نظارت هوشمند بر ترافیک، روشنی اعلام کرد: در حال حاضر ۱۷۶ دستگاه دوربین در تبریز فعال است که با بهره گیری از هوش مصنوعی ارتقا خواهند یافت. هدف اصلی این دوربین ها هدایت ترافیک است. قرارداد نصب ۱۲۰۰ دستگاه دوربین با هزینه ۶۰۰ میلیارد تومان منعقد شده که تاکنون ۷۵۰ دستگاه نصب شده و مابقی تا عید نوروز تکمیل خواهد شد. در این زمینه تبریز رتبه اول کشور را دارد.

وی با اشاره به عدم تحقق مدیریت واحد ترافیکی گفت: با وجود تصویب قانونی آن در سال های گذشته، هنوز این مدیریت اجرایی نشده است. توسعه موتورسیکلت ها نیز به دلیل نقش آن ها در اقتصاد شهری و افزایش تراکم جمعیتی بوده است. در خصوص خطوط بی آر تی نیز با وجود اعتراضات مردمی به حذف آن، تنها در مسیرهای میدان بسیج تا راهنمایی و میدان گلستان (قونقا باشی) تا راه آهن فعال خواهد بود.

بر اساس این گزارش؛ آنچه از صحبت های مسئولان حوزه ترافیک تبریز برمی آید رفع مشکل ترافیک همت جمعی مردم و مسئولان را می طلبد و امیدواریم پیش از آنکه ترافیک تبریز مانند تهران غیرقابل حل شود برای آن چاره اندیشی صورت گیرد.